

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

बुलढाणा जिल्हा

१९९२-९३

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

कृत्त. कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक

समालोचन

१९९२-९३

जिल्हा-बुलडाणा

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

मु. ब. ई.

भाग-एक

समालोचन

१९९३-९३

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९२-९३

शुद्धिपत्र

अ. क्र.	तक्रार क्रमांक	पान क्रमांक	स्तंभा क्रमांक	ओळ क्रमांक	तुट्टे केलेले	दुरुस्त केलेले
१	२	३	४	५	६	७
१.	१. १० [अ]	१	-	-	आधार दिला नाही.	अर्थ व सांख्यिकी संशोधनालय, मुंबई
२.	१. ९	२१	४	५	अस्पष्ट	२०६६५
३.	३. १२	७०	५	१३	२६	निरंक
४.	४. २	७६	१०	१	पिरते	किरते
५.	५. ५	१५४	३	१	अस्पष्ट	एकूण ग्रामीण नागरी
६.	१५. ५	२३६	९	बोवटली	अस्पष्ट	१४. ५७

[एक]

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९२-९३

दृष्टिक्षोपांत जिल्हा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	१९.५१ ते २१.१५	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश	अंश	७५.५७ ते ७६.४०	७२.६ ते ८०.९

ब] हवामान [१९९३]

१] किमान तापमान	सेल्सियस	७.१	२.६
२] कमाल	सेल्सियस	४१.७	४६.२
३] पर्जन्य [सरासरी] १९९३ कि. मी.		७९४.६	उ. ना.

क] प्रशासकीय विभाग [१९९३]

१] तालुके	संख्या	१३	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
३] टॅक्नाशस्त तालुके	संख्या	निरंक	२२६
४] स्वात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	२	२९८
५] गाहरे	संख्या	११	३३६
६] गात्रे [स्कूला]	संख्या	१२९९	४३०२७
१] निर्जन	संख्या	१२८	२६१५
२] वस्ती असलेली	संख्या	१२९९	४०४१२
७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	९६६१	३०७७१३

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१-३-१९९३]

१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
२] महानगरपालिका	संख्या	—	१२
३] नगर परिषदा	संख्या	११	२३१
४] कटक मंडळे	संख्या	—	७
५] ग्रामपंचायती	संख्या	८३६	२६५८४

[गट ग्रामपंचायती धारण]

पान नं. २, वर

[एक]

[दोन]

१	२	३ अ	४
६] पोलीस स्टेशन [३१-३-१९९३]	संख्या	२५	८३३
[तीन] लोकसंख्या [१९९१]			
१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१४९८	४८३९६
२] नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	३८८	३०५४२
३] एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१८८६	४८९३८
४] अनुसूचित जातीची लोकसंख्येची	आकडे हजारात	२१७	८७५८
५] अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्या	टक्केवारी	११.४९	११.०९
टक्केवारी			
६] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	९५	७३१८
७] अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची	टक्केवारी	५.०३	९.२७
*टक्केवारी			
८] पुरूषां	आकडे हजारात	९६६	४०८२६
९] स्त्रिया	आकडे हजारात	९२०	३८११२
१०] त्रि-पुरूषा प्रमाण	हजार पुरूषांमध्ये	९७३	९३४
	स्त्रियांचे प्रमाण		
११] घनता	दर चौ. कि.मी. १९५		२५७
	क्षेत्रातील लोकसंख्या		
१२] साक्षरतेचे प्रमाण [१९९१]			
१] एकूण	टक्केवारी	६१.६९	६४.८७
२] पुरूषा	टक्केवारी	७६.५३	७६.५६
३] स्त्रिया	टक्केवारी	४६.१३	५२.३२
४] राज्यामध्ये जिल्हयांवा क्रमांक	संख्या	१३	-
[चार] कृषि अत्यायी] १९९१-९२			[९१-९२]
१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	९६७१	३०७५८
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची	हजार हेक्टर	११५	५४००
भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी		११.९१	[१५.५६]
३] शोथित उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ] बिभर शोथी वाडराखाली	हजार हेक्टर	१४	१११८
जमीन			
ब] पडीत आणि लागवडीलायक	हजार हेक्टर	४५	१७१५
नसलेली जमीन			
[एकूण [अ-ब]		५९	[२८३३]

[दोन]

पान नं. ३ वर

[तीन]

१	२	३	४
[चार] ४] पडीत जमीनी व्यक्तिरिक्त			
लागवडी न केलेली इतर जमीन			
१] कायम गुरे चरण आण्ड इतर	हजार हेक्टर	३०	१५१६
२] झाडे झाडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	३	१७९
३] लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	१२	१०३०
५] पडीत जमीन			
१] चालू पड	हजार हेक्टर	४	१०५४
२] इतर पड	हजार हेक्टर	२	१०१८
६] पिकाखालील क्षेत्र			
१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	७३८	१७७३०
२] दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	१५	२७४९
३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	७५४	२०४७९
७] ओलित क्षेत्र			
१] निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	४६	२१६५
२] एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	४९	२८१४
८] महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र [अन्नधान्ये]	हजार हेक्टर	२८	१३०३५
९] अहित धारण जमीन [१९८५-८६] [अंतिम]			
१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	११६७	६००२४
२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	११०९	२२९६८
३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	२	१७०६
१०] जमीन महसूल कसली [१९९३-९३]	लाखा रुपये	१६.६८	७१६६
११] जिल्हा परिषदांचा उपकर	हजार रुपये	४१४१	१६१२४४
१२] पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये	१९२७	६६६२४
[पांच] पत्र संवर्धन [पत्रागणना १९८७ अंतिम]			
१] एकूण पत्राधन	संख्या हजारात	१११८	३४२५५
२] गाई व बैल	संख्या हजारात	५७९	१६९८३
३] म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	११५	४७५५
४] मेंढया	संख्या हजारात	८५	२८७३
५] घोडया	संख्या हजारात	३२५	९१९५
६] कोंबडया व बत्के	संख्या हजारात	२५०	२४८३९

[तीन]

पान नं. ४ वर

१	२	३	४
[सहा] सहकारी	[१९९२-९३]		

१] सहकारी संस्था	संख्या	१७७८	११८४५७
२] प्राथमिक कृषि सहकारी	संख्या	५७३	१९७८७
३] प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थांची संख्या	हजारात	४१८	७९९४
४] सहकारी दुग्धा संस्था	संख्या	२३३	१७२८१
५] प्राथमिक कृषि पत संस्थानी दिलेले कर्ज	रुपये कोटीत	५	१०१८

[सात] जलसिंचन पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र

१] मोठे प्रकल्प लाभा क्षेत्र	संख्या	-	उ. ना.
हजार हेक्टर	-		
२] मध्यम प्रकल्प लाभा क्षेत्र	संख्या	८	उ. ना.
हजार हेक्टर	८०		
३] लघु प्रकल्प [पृष्ठभाग] लाभा क्षेत्र	संख्या	२४५	उ. ना.
हजार हेक्टर	६२		
४] सिंचन मिहिरी खाली झाजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	३५	उ. ना.

[आठ] उद्योग [डिसेंबर १९९२]

१] नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	२३६	२४४०४
२] नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या	संख्या	१७८	२४५४९
[उत्पादन चालू असलेले]			
३] साखार कारखान्यांची संख्या	संख्या	२	१००
[चालू असलेले खाजगी धाबे]			
४] साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन [१९९२-९३]	हजार टन	निरंक	४०९१
५] सर्व सूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	३	१६५

[नऊ] वीज [३१-३-१९९३]

१] वीज पुरवठा केलेली गावरे व छोडी	संख्या	१३७६	३९६६१
२] विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१३६५	३९४१३
संख्या			
३] वीज पुरवठा केलेले पंपसंच	संख्या	७०४२२	१७६१
हजारात			
४] गोबर गॅसप्ले [३१-३-१९९२]	संख्या	१६१५८	

[पांच]

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९९२]

क्र.	विवरण	संख्या	२	३	४
१]	हॉस्पिटल	संख्या	१४		८३०
२]	दवाखाने	संख्या	७८		१७०२
३]	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	४७		१६७२
४]	प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे	संख्या	काही नाही		८१
५]	एकात्मिक बाल विकास गट योजना	संख्या	२		१४१
६]	अंगणावाडीत उपस्थित राहणाऱ्या संख्या मुले [१९९२-९३]		२७०५२		१०५०, ३०३

[अकरा] शिक्षण [१९९०-९१]

[१९९२-९३]

१]	एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१०९८		५९२९९
२]	एक शिक्षिका शाळा	संख्या [८९-९०]	३३७		८६६९
३]	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारोंत	२४५		११०६५
४]	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारोंत	६		२८२
५]	प्रत्येक शिक्षाकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	४२		३९

[बारा] दुय्यम शिक्षण

१]	दुय्यम शाळा	संख्या	२११		११२८०
२]	शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारोंत	१२१		६३२२
३]	शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारोंत	४		१९५
४]	प्रत्येक शिक्षाकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३३		३३

[तेरा] उच्च शिक्षण

१]	संस्था	संख्या	१२		१२१०
२]	एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारोंत	११		१२३९

[चौदा] अ) प्रौढ शिक्षण

[१९९२-९३]

१]	प्रौढ शिक्षण केंद्र	संख्या	१२०		४२७३
२]	प्रौढांची उपस्थिती	संख्या	३६००		१२७

ब) तांत्रिक शिक्षण

१]	आयोगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	२		१२६
२]	शासकीय व शासन सहाय्यित संस्था	संख्या	१		२५१
३]	शासकीय व शासन सहाय्यित आयोगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	१७२५		५८०५६

[पांच]

पान नं. ६ वर

[सहा]

१	२	३	४
[३] तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षणा संख्या			
१] शासकीय व शोचन संडा पियत	संख्या	४	४३४
२] इतर [छात्राणि]	संख्या	२	३७५१
[४] शासकीय व तांत्रिक व्यावसाय	संख्या हजारतः		२८३
शिक्षणा संस्थेची प्रकृता क्षमता			
[५] अध्यापकांची संख्या	संख्या	२	३. ना.
[पंधारा] परिवहन आणि कृषाकृषा			
[३१-३-१९९३]			
१] एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	१०५. ८४	अत्याधी
२] वारसाही रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	६६३	५४५५
३] एकूण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	४२०६. ७५	१७७०१३
४] राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि. मी.	८५. ७८	२९४९
५] राज्य महामार्गाची लांबी	कि. मी.	९७९. १०	३१७७२
६] महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	१०१४. ९९	३९३४९
७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	९८१. ७८	३९८१९
८] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि. मी.	७६२. ८८	६३१२३
[तोळा] पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा			
कळीण गावांची संख्या [१-४-१९९२]	संख्या	९२०	
[१] डोडयांना केलेला पुरवठा [१९९२-९३]			
अ] कळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	१०	३५१
ब] रूप नलीका	संख्या	-	-
क] साध्या विहीरी	संख्या	-	७०
ड] विंधाणा विहीरी	संख्या	-	१७७
२] टॅन्का किंवा बलगाडीने पुरवठा केली जाणारी गावे	संख्या	३०३	५६२०
३] योगनेत समाकृष्ट करावयाची गावे	संख्या	९८	-
[सतरा] घरबांधणी [१९९२-९३]			
मूमिहिन कौमारांसाठी बांधलेल्या			
इोपडया	संख्या	१२०	१७००

[सहा]

पान नं. ७ वर

[सात]

१	२	२अ	३	४
[अठरा] एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम				
१] वारिश्य खीखाली कुटूंबे				
१९८२-८३]	संख्या [लाखात]	१		३४
२] १९९२-९३ मधील लाभार्थी	संख्या [लाखात]	—		१७७६५१
३] १९९३-९४ नवीन लाभार्थी	संख्या [लाखात]	३		१६३४३०
[एकोणिस] रोजगार निर्मिती [१९९२-९३]				
अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [कोटी]	०.२३		१७.८०
ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	"—"	०.२५		८.२३
[वीस] आदिवासीकरीता कल्याणकारी योजना				
[५१-३-१९९३]				[१९९१-९२]
आदिवासीकरीता जाग्रम शाळा	संख्या	३		६०१
[एकवीस] मागासकर्षियांसाठी कल्याणकारी योजना				
१९९२-९३				[१९९१-९२]
अ] मागासकर्षियांसाठी वसतीगृहे	संख्या	४४		१९२
ब] वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	३५००		११४७४
[बावीस] जिल्हा नियोजन १९९२-९३				
१] वार्षिक योजनेतील संपूर्ण तरतूद	रुपये कोटीत	१५.०६		३३७३
२] अनुभवा धारण काढण्यासाठी तरतूद	रुपये कोटीत	०.२१		४४८
[तेवीस] नागरी पुरवठा				
१] रास्त भावाची दुकाने	संख्या	११९४		४०४३९
१९९२-९३				
२] पुरविलेला रकूण साठ	"०००" टन	३८७		उ. ना
३] श्वासकीय गोदामे	संख्या	१८		९८५
४] साठवण्याची क्षमता	हजार टन	२२		५८६

टिप- १] उ. ना = उपलब्ध नाही.

आधार :- अर्थ व आर्थिकी संचालनालय, मुंबई

[सात]